

LUT-kauppakorkeakoulu

Kauppätieteiden kandidaatintutkielma

Talousjohtaminen

**Sosiaalinen yritysvastuu,
raportoinnin kehitys vuosien 2016 ja 2018 välillä.**

**Corporate social responsibility,
reporting process between 2016 and 2018.**

06.01.2020

Tekijä: Heidi Hallikainen

Ohjaaja: Nina Sorsa

TIIVISTELMÄ

Tekijä:	Heidi Hallikainen
Tutkielman nimi:	Sosiaalinen yritysvastuu, raportoinnin kehitys vuosien 2016 ja 2018 välillä.
Akateeminen yksikkö:	LUT-kauppakorkeakoulu
Koulutusohjelma:	Kauppätieteet, Talousjohtaminen
Ohjaaja:	Nina Sorsa
Hakusanat:	yritysvastuu, sosiaalinen vastuu, GRI, yritysvastuuraportointi, CSR

Yritysvastuuraportointi voidaan jakaa kolmeen aihealueeseen (sosiaalinen - ympäristö – taloudellinen), nämä aihealueet luovat niin sanotun pohjan (triple –bottom –line) koko vastuuraportoinnille. Tutkimuksen kannalta tärkeä ei-taloudellisten tietojen raportointi on kasvattanut merkitystään huomattavasti 2000-luvun alusta alkaen. Yhä useampi yritys onkin lisännyt ei–taloudellisten tietojen raportointia taloudellisten tietojen lisäksi.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää ja analysoida suomalaisten rakennusalan pörssiyritysten sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehitystä vuosien 2016 ja 2018 välillä. Sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehityksen selvittämisen lisäksi tutkimuksessa pyritään selvittämään, miten vuonna 2017 asetettu EU-direktiivi on vaikuttanut raportointiin sekä onko raportointipaikalla merkitystä raportoinnin laajuuteen. Tutkimus on toteutettu sisällönanalyysimenetelmänä. Tutkimuksen aineisto koottiin tutkimusyrietyksien vuosikertomuksista ja erillisistä vastuuraporteista. Aineisto kerättiin GRI-viitekehyksen avulla luodun tutkimuksen viitekehyksen mukaisesti. Kerättyä aineistoa analysoitiin tutkimusta varten luodulla arvosana-asteikolla. Aineiston analyysin perusteella voidaan todeta johtopäätös, että sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kehittynyt sekä tutkittavat yritykset ovat lisänneet omaa raportointiaan tutkimusvuosien välillä.

ABSTRACT

Author: Heidi Hallikainen

Title: Corporate social responsibility, reporting process between 2016 and 2018.

School: School of Business and management

Degree programme: Business Administration, Financial Management

Supervisor: Nina Sorsa

Keywords: Corporate responsibility, social responsibility, GRI, corporate responsibility reporting, CSR

Corporate Responsibility Reporting can be divided into three categories (social – environmental - economic), these categories provide the basis for CR reporting (triple –bottom –line). Reporting on non-financial data has increased significantly since the early 2000s. More and more companies have increased their own CSR reporting.

The purpose of this research is to find out, how the CSR reporting has developed in Finnish stock listed construction industry companies. The time frame on the research is limited to years 2016 and 2018. In addition, the research seeks to find out, how the EU-directive of 2017 has affected to CSR reporting and how the reporting place is relevant to the scope of reporting. The research has been made by the content analysis method. The research data was compiled from the annual reports and the separate responsibility reports. The collected data was analysed with the scale, which was created for this research. Based on the data analysis, it can be concluded that CSR reporting has developed and the companies have increased their CSR reporting between the research years.

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	1
1.1.	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat	2
1.2.	Tutkimuksen kohde ja rajaukset	3
1.3.	Teoreettinen viitekehys	4
1.4.	Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineisto	5
1.5.	Työn rakenne	6
2.	Keskeiset käsitteet ja lainsäädännöt	7
2.1.	Yritysvastuu	7
2.1.1.	Osa-alueet	8
2.1.2.	Sosiaalinen yritysvastuu Suomessa	9
2.2.	Yritysvastuuraportointi	10
2.3.	Global Reporting Initiative	11
2.4.	Sosiaalisen yritysvastuun tunnusluvut, henkilöstöä koskevat käytännöt	14
2.5.	Säännökset	16
2.5.1.	EU-direktiivi	16
2.5.2.	YK:n Global Compact -periaatteet	17
2.5.3.	ISO:n sosiaalisen vastuun 26 000 –standardi	19
3.	Yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin taustaa	21
3.1.	Yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin kehitys	21
3.2.	Yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin hyödyt	22
3.3.	Edellisiä tutkimuksia	23
4.	Empiirinen analyysi	25
4.1.	Aineiston esittely	25
4.2.	Tutkimusviitekehys	27
4.3.	Yritysvastuuraporttien analysointi	28
4.3.1.	Raportointipaikka	29
4.3.2.	Yritysvastuuraportoinnin kehitys	30
5.	Yhteenveto ja johtopäätökset	34
5.1.	Keskeisimmät tulokset	34
5.2.	Luotettavuuden arviointi ja jatkotutkimusehdotukset	35
	Lähdeluettelo	37

1. Johdanto

Viime vuosina yritysten sosiaalisesta yritysvastuuraportoinnista on alettu puhumaan yhä enemmän ja yhä useammat yritykset raportoivat sosiaalisesta ja ympäristövastuusta taloudellisen vastuun rinnalla. Nämä kolme aihealuetta (sosiaalinen - ympäristö – taloudellinen) luovat niin sanotun pohjan (triple –bottom – line) koko vastuuraportoinnille. (Skouloudis, Evangelinos & Kourmoussis 2010) Uudet lait, säädännöt, ihmisten kasvava tietoisuus sekä voimistuvat eettiset arvot velvoittavat yrityksiä toimimaan vastuullisesti ja raportoimaan myös ei -taloudellisista tiedoista. Yhä useampi yritys on tiedostanut tämän muutoksen ja yritykset ovat lisänneet ei-taloudellisten tietojen raportointia vuosikertomuksissaan tai erillisissä vastuuraporteissaan taloudellisten tietojen mukana. (Young & Marais 2012; Roca & Searcy 2012)

Yrityksille on ajankohtaista viimeistään nyt lähteä kehittämään vastuullista toimintaa ja raportointia. Ilman ei-taloudellisen toiminnan raportointia yritys voi menettää tärkeitä sidosryhmiä, kilpailuetua sekä jopa taloudellinen tulos voi heikentyä. On tärkeää, että jokainen yritys harjoittaa kestävästä kehitystä ja yhteiskuntavastuutaan niin, että tulevaisuus ja tämän hetkiset olot ovat kaikille suotuisia. (Al Dah, Dah & Jizi 2018)

Ei-taloudellisista tiedoista raportointi on ollut vielä 2000-luvun alussa heikkoa, eikä sitä ole tutkittu tarpeeksi laajasti. Aihe kehittyi nopeasti ja siitä onkin jatkuvasti tehtävä uusia tutkimuksia kehityksen seuraamista varten. Raportointi on vielä hyvin eritasoista eri maissa ja monet tutkimukset ovat keskittyneet näiden maiden eroavaisuuksien vertailuun (Skouloudis et al. 2010; Kolk 2005). Tämän lisäksi on tehty useita tutkimuksia suurista kehittyneistä maista, kuten esimerkiksi Yhdysvalloista, Kanadasta sekä Australiasta (Adams, Hill & Roberts 1998). Suomalaista yritysvastuuraportointia ei ole tutkittu paljon ei-taloudellisen yritysvastuuraportoinnin näkökulmasta, eikä sen kehityksestä. Tämän takia kandidaatintutkielma voi antaa hyvän lähtökohdan tulevaisuuden laajemmille tutkimuksille ei-taloudellisten ja varsinkin sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehityksestä Suomessa.

1.1. Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää ja analysoida suomalaisten rakennusalan pörssiyritysten sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehitystä vuosien 2016 ja 2018 välillä. Tutkimuksen pohjana käytän GRI-mittaristoa. Mittaristo antaa tutkimusviitekehyksen raportoinnin muutoksen vertailulle. Tavoitteena on myös huomioida miten 2017 asetettu EU-direktiivi myös ei-taloudellisen raportoinnin pakollisuudesta on vaikuttanut suomalaisten yritysten sosiaaliseen yritysvastuuraportointiin. Päättökysymys tukeekin tutkimusta laajasti ja sen on tarkoitus selvittää, miten sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kokonaisuudessaan parantunut.

Päättökysymys:

Miten sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kehittynyt suomalaisista pörssiyrityksissä vuosien 2016 ja 2018 välillä?

Alatutkimuskysymykset:

Miten 2017 vuonna asetettu EU-direktiivi yritysvastuuraportoinnista on vaikuttanut raportointiin?

Onko tutkittavien yritysten ei-taloudellisten tietojen yritysvastuuraportointi laajempaa, jos raportointi on erillisessä vastuullisuusraportissa?

Tutkimukseni alatutkimuskysymyksillä haetaan tarkennusta päättökysymykseen ja ne syventävät tutkimusta kahdelta tietyltä osa-alueelta. Alatutkimuskysymykset luovat myös kehystä tutkimukselle sekä siirtävät tarkastelua myös hieman muihin näkökulmiin. Pää- ja alatutkimuskysymysten avulla pystyn luomaan rajatun, mutten liian suppeata tutkimuskehystä tutkimukselle.

1.2. Tutkimuksen kohde ja rajaukset

Kandidatutkielmani käsittelee sosiaalista yritysvastuuta ja siitä raportointia. Tutkin ja analysoin työssäni yritysvastuuraportoinnin kehitystä suomalaisissa teollisuusalan pörssiyrityksissä. Valitut yritykset ovat suomalaisia erikokoisia pörssiyrityksiä, joiden liiketoiminta keskittyy teollisuudenaloista pääosin rakentamiseen. Valitsin rakennustoimintaan keskittyvät teollisuusalan pörssiyritykset, sillä näillä on paljon henkilöstöä työmailla sekä muualla toiminnassa. Suuri henkilöstön määrä ja rakennustyömailla olevan henkilöstön olot sekä työturvallisuus ovat olennaisia tekijöitä tutkimuksen kannalta. Tämän takia rakennustoimintaan keskittyvät suomalaiset pörssiyritykset ovat hyvä valinta tutkimuksen kohteeksi.

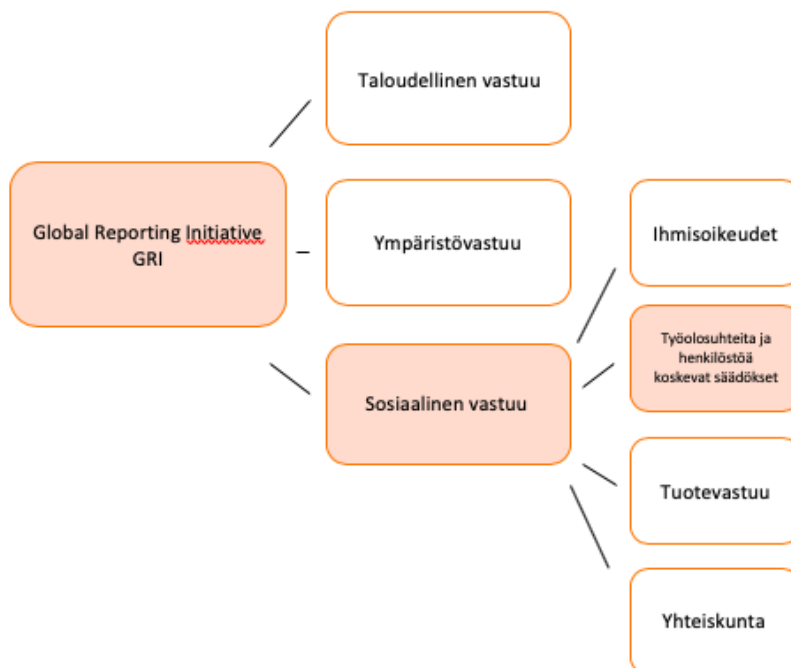
Tutkielman vertailuvuodet ovat 2016 ja 2018. Tutkimusvuodet on valittu vuonna 2017 asetetun EU-direktiivin perusteella. Vuosi 2016 on vuotta ennen EU-direktiivin asetusta ja vuosi 2018 on vuoden asetuksen jälkeen. Tutkielmassa on tarkoituksen mukaisesti annettu yrityksille vuosi aikaa reagoida uuteen asetukseen, jotta sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin mahdollinen kehitys näkyy selkeämmin. Tämän takia toiseksi vertailu vuodeksi on valittu 2018 eikä 2017.

Analysoin muutosta pääosin GRI:n (Global Reporting Initiative) avulla. Tarkennettuna käytän GRI 400 -sarjaa, joka on mittariston aihekohtaisissa standardeissa sosiaaliset vaikutukset. Karsin vielä hieman GRI 400 -sarjaa ja valitsen sieltä pääosin henkilöstön hyvinvointiin liittyviä mittareita. GRI-mittaristo antaa yhtenäiset raportointistandardit, ohjeet ja suositukset, minkä avulla pystyn arvioimaan tutkielmassani sosiaalisen yritysvastuun kehitystä. (Niskala, Pajunen & Tarna-Mani 2015, 115)

1.3. Teorettinen viitekehys

Yritysvastuuraportointia ohjaa lait, säädännöt sekä yleiset eettiset toimintatavat. Tutkimuksen tukena käytän tutkimuksessani GRI-ohjeistoa. GRI on ohjannut jo pitkään raportoinnin kehitystä ja on tällä hetkellä globaalisti käytetyin raportointiohjeisto (Juutinen, Steiner 2010, 241-242; GRI, 2018). Sen keskeisenä ajatuksena on tukea yritysten taloudelliseen, ympäristöön sekä sosiaaliseen yritys vastuuseen liittyviä hallintajärjestelmiä ja raportointia (Skouloudis et al. 2010). Skouloudis et al. (2010) määrittelee yritysvastuuraportoinnin ideologiaksi (triple-bottom-line) taloudellisen, sosiaalisen sekä ympäristövastuun. Myös GRI:n tunnusluvut jakautuvat näihin kolmeen aihekohtaiseen standardiin triple -bottom -line ideologian mukaisesti. (Kurittu 2018, 129) Analysoin työssäni sosiaalista yritysvastuuraportointia GRI:n ohjeiston mukaisesti. Sosiaalisen yritysvastuun aihealueesta keskityn työssäni pääsääntöisesti henkilöstöön liittyviin aiheisiin.

Yritysvastuuraportoinnista on paljon niin ulkomaista kuin kotimaistakin kirjallisuutta löydettävissä. Näiden lisäksi aiheesta löytyy kohtalaisen hyvin aikaisempia tutkimuksia. Käytän näitä artikkeleita ja tutkimuksia tutkimukseni viitekehystenä sekä pohjana. Alla oleva kuvio esittää GRI:n tunnuslukujen rakennetta.

Kuvio 1 GRI: tunnusluvut (Rohweder 2014,225-227; GRI 2013, 143)

1.4. Tutkimusmenetelmä ja tutkimusaineisto

Teen kandiditutkielmani laadullisena- eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimusmenetelmä voidaan kuvata karkeimmillaan aineiston sekä analyysin muodon kuvaamiseksi. Se on yleensä ei-numeerinen, hieman kvantitatiivista ”pehmeämpi” tutkimusmenetelmä. (Eskola, Suoranta 1998) Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on tutkittavan aiheen kuvaaminen, sen syvempi ymmärtäminen sekä monipuolisen tulkinnan antaminen. (Kananen 2017, 35)

Tarkennettuna tämä tutkimus on sisällönanalyysi-menetelmänä tehty. Sisällönanalyysi-menetelmä on ainelähtöinen ja sen tavoitteena on luoda kattava esitys aineistosta. Siinä on tarkoitus kerätä aineistoa ja muokata sekä analysoida aineistoa joukoksi, josta saa selville tutkimuksen johtopäätökset. (Tuomi, Sarajärvi 2018)

Valitsin menetelmän aineiston pohjalta. Laadullinen tutkimusmenetelmä sopii määrällistä tutkimusmenetelmää paremmin aineiston vertailuun sen koon perusteella. Tutkimuksessa ei ole riittävästi aineistoa määrälliseen tutkimukseen. Aihetta ajatellen laadullinen tutkimusmenetelmä on myös parempi. Sisällönanalyysi oli luontainen valinta aineiston saatavuuden sekä sijainnin pohjalta. Tutkimuksessani ei kannata lähteä kyselemään yrityksiltä heidän omia kantojaan raportointiin, vaan käyttää ainoastaan julkisesti löydettävää aineistoa. Aineisto kerätään valittujen pörssiyritysten vuosikertomuksista, tilinpäätöksistä ja niiden mahdollisesti erikseen julkaisemista vastuuraporteista.

Tutkimuksessani aineistona on neljän suomalaisen rakennusalan pörssiyrityksen vuosikertomukset, tilinpäätökset ja vastuuraportit. Huomioin yritysten valinnassa sen, että yrityksillä on julkisina vuosikertomukset, tilinpäätökset ja mahdolliset vastuuraportit. Saankin tutkimukseeni mukaan kaikki neljä suunnittelemani suomalaista rakennusalan pörssiyritystä, sillä kaikilta näiltä neljältä yritykseltä löytyy ainakin jonkinlaista raportointia yritysvastuusta.

1.5. Työn rakenne

Tutkielma on jaettu viiteen osioon. Ensimmäisenä on johdanto, jossa käyn läpi tutkimuksen aiheen ja tavoitteet. Johdannossa esittelen myös teoreettisen viitekehyksen sekä tutkimusmenetelmän ja tutkimusaineiston. Toisessa osiossa käsitellään tutkimuksen teoriaa, käyn läpi tärkeimmät alueet teoreettisesta viitekehystä, kuten yritys vastuun, yritys vastuuraportoinnin sekä GRI-raportointiohjeiston. Tämän lisäksi avaan tutkimukseen liittyviä säännöksiä. Kolmannessa osiossa käsittelen aiheen taustaa, raportointimotiiveja sekä edellisiä tutkimuksia tutkimusaiheesta. Neljännessä osiossa on tutkimuksen aineiston esittely, tutkimusviitekehys sekä tutkimuksen empiirinen analyysi. Empiirisen analyysin olen jakanut kahteen osaan: ensimmäisessä osassa käsittelen sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin paikkaa ja toisessa osassa raportoinnin kehitystä tutkimusvuosien välillä. Viidennessä osiossa käydään läpi tutkimuksen johtopäätökset. Lisäksi viidennessä osiossa arvioin tutkimuksen luotettavuutta sekä mietin mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia.

2. Keskeiset käsitteet ja lainsäädännöt

Olen kerännyt alkuun teoreettiseen viitekehykseen keskeisemmiksi tulleita käsitteitä ja lainsäädäntöjä. Kappale sisältää yritysvastuuta, yritysvastuuraportointia ja GRI-mittaristoa koskevia käsitteitä. Tämän lisäksi käsittelen suomalaista sosiaalista yritysvastuuraportointia sekä lainsäädäntöjä, joita yritysvastuuraportointiin sisältyy.

2.1. Yritysvastuu

Yritysvastuu-käsitteen taustalta löytyy liiketoimintaetiikkaa, yrityksen yhteiskuntavastuuta sekä kestävästä kehitystä. Näihin aiheisiin sisältyy käsitteitä, kuten moraali, etiikka, kansalaisten hyvinvointi sekä ympäristö. (Harmaala, Jallinoja 2012) Yritysvastuulla tarkoitetaan yrityksen taloudellisia, sosiaalisia ja ekologisia toimia, joilla yritys pyrkii kehittämään yritysvastuutaan yhteiskunnalle sekä sidosryhmille (Juutinen, Steiner 2010, 21). Yritysvastuulla on monta eri määritelmää ja termiä, jotka kaikki tarkoittavat lähes samaa asiaa. (Elinkeinoelämän keskusliitto) Yksiselitteistä määritelmää ei ole löydetty yritysvastuu-käsitteelle, vaikka monet tutkijat ovat omissa tutkimuksissaan tarkentaneet ja määritelleet käsitettä (Panapanaan, Linnanen, Karvonen & Phan 2001, 11; Dahlsrud 2008, 7-11; Harmaala et al. 2012). Yksi määritelmä yritysvastuulle on Elinkeinoelämän keskusliiton verkkosivuilta löytyvä lainaus: ”Vastuullisuus on osa menestyvän yrityksen liiketoimintaosaamista. Vastuullinen yritys toimii mahdollisimman kestäväällä tavalla ja sovittaa yhteen yrityksen ja sen sidosryhmien tavoitteet ja odotukset.” (Elinkeinoelämän keskusliitto) Kuitenkin yritysvastuu ja etenkin yhteiskuntavastuu mielletään usein yritystoimintaa vaikeuttavana velvoitteena, vaikka oikein ajateltuna yhteiskunta- ja yritysvastuun tarkastelu voi luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia, parantaa kilpailukykyä sekä kehittää riskienhallintaa (Kalliojärvi 2017).

2.1.1. Osa-alueet

Yritysvastuu voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen. Osa-alueet ovat taloudellinen vastuu, ympäristövastuu ja sosiaalinen vastuu. Nämä kolme ovat teoreettisesti helposti erottuvia, mutta käytännön toimenpiteissä kolmea osa-aluetta voi olla vaikea erottaa toisistaan. Yhteen toimenpiteeseen voi sisältyä useampia osa-alueita. (Harmaala, Jallinoja 2012)

Taloudellinen vastuu on sitä, miten yrityksen tuottama lisäarvo jakautuu yrityksen ja sidosryhmien kesken (Niskala et al. 2015, 6-7). Käytännössä lisäarvoa jaetaan esimerkiksi palkkoina työntekijöille, verojen maksuna yhteiskunnalle, yritystoiminnan kehittämisenä sekä ostoina toimittajilta (GRI 2015, 9). Yrityksen täytyy jakaa vastuullisesti varojaan ja raportoitava siitä. Tämä lisää yrityksen läpinäkyvyyttä ja kasvattaa sidosryhmien luottamusta. (Niskala et al. 2015, 6-7)

Ympäristövastuu kattaa säästäväisen, mutta tehokkaan luonnonvarojen hyödyntämisen (Niskala et al. 2015, 6-7). Siinä pyritään esimerkiksi turvaamaan luonnon monimuotoisuus, torjumaan ilmastonmuutosta sekä puhdistamaan ja ylläpitämään luontoa ja sen varantoja (GRI 2015, 9). Yritykset voivat raportoida ympäristövastuustaan osana vuosikertomusta tai sitten kokonaan erillisenä vastuullisuusraporttina.

Sosiaalinen vastuu kattaa henkilöstöön kuuluvat toimenpiteet, kuten henkilöstön hyvinvointi, vastuulliset irtisanomiset ja henkilöstön koulutus sekä kehitys. Sosiaalinen vastuu kattaa laajemmin myös ihmisoikeuksien kunnioittamisen, kuluttajansuojakysymykset ja oikeastaan kaikenlaisen eettisen toiminnan ihmisiä ja ihmisoikeuksia kohtaan. Yritysten onkin huolehdittava työntekijöidensä hyvinvoinnista, toimittajiensa eettisyydestä sekä yhteiskunnallista suhteista. (Niskala et al. 2015, 6-7)

2.1.2. Sosiaalinen yritysvastuu Suomessa

Suomessa yritykset ovat jo vuosisadan alkupuolella edistäneet sosiaalista yritysvastuuta jopa laajemmin kuin olisi lainsäädännön mukaan tarvinnut. Ensimmäisen kerran sosiaalista vastuunottoa esiintyi Suomessa teollistumisen aikoina 1870-luvulla. Sosiaalisen yritysvastuun toimenpiteiden avulla etenkin metsäteollisuudessa pyrittiin takaamaan työvoiman pysyvyys ja saaminen, ei niinkään eettisistä syistä. Etenkin työntekijöiden työsuhte-etuudet ja -olot olivat tärkeässä asemassa. Sen sijaan Suomesta alkoi kehittyä hyvinvointiyhteiskunta 1950-luvulla. Eettisiin näkökohtiin perustuvaan yhteiskuntavastuuseen alettiin kiinnittää huomiota, se onkin ollut perustana hyvinvointivaltion ja sosiaaliturvan kehittymiseen Suomessa. (Rohweder 2014, 104; Juutinen, Steiner 2010, 28) Suomessa sosiaalisen yritysvastuun käsite ja yritysvastuuraportointi ei ole ollut pitkään tunnettuja käsitteitä. Suomalaiset ovat kuitenkin olleet huolissaan yhteiskuntavastuullisista kysymyksistä ja harjoittaneet sen kautta vastuullista yritystoimintaa. Nimettynä ilmiönä sosiaalinen yritysvastuu on suhteellisen uusi ja sitä on alettu toteuttaa virallisten raportointiohjeistojen mukaan vasta 2000-luvun alkupuolella (Habisch, Jonker, Schimidpeter & Wegner 2005,15). Suomessa yritysvastuuraportoinnin edelläkävijänä toimi teollisuuden ja energia-alan yritykset.

GRI-ohjeisto on ohjannut eniten vastuuraportoinnin kehitystä Suomessa. Tämän lisäksi sidosryhmien tarpeet ja odotukset ovat kehittäneet sekä muokanneet raportoinnin sisältöä. Useimmat suomalaisista yrityksistä raportoivat yritysvastuusta erillisenä yritysvastuuraporttina. (Juutinen, Steiner 2010, 206-207) PwC:n yritysvastuubarometrin mukaan vuonna 2016 noin 150 suomalaista yritystä raportoi sosiaalisesta yritysvastuustaan, joista noin puolet käyttävät kansainvälistä GRI-raportointiohjeistoa (Nokkala 2018; PwC Yritysvastuubarometri 2017). Tämän perusteella vaikuttaakin, että sosiaalinen vastuuraportointi on suhteellisen hyvällä tasolla Suomessa, vaikka sitä ei ole käsitteenä tunnistettu pitkään. (Habisch et al. 2005,15) Suomessa yritysvastuuraporttien vakiintuminen tulee esille myös raporttien varmennusten yleistyessä. Yhä useammat yritykset varmentavat vastuuraporttinsa ulkopuolisella taholla, jolloin yritykset saavat lisättyä raporttiansa luotettavuutta

sidosryhmilleen (Juutinen, Steiner 2010, 208). Tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi muodostuukin yritysten toiminnan läpinäkyvyys sekä luottamus eettiseen ja oikeudenmukaiseen toimintaan (Olkkonen, Quarshie 2019, 113). On odotettavissa, että yhä useammat yritykset alkavat raportoidaan enemmän yritysvastuusta vuosikertomuksen yhteydessä. Lisäksi on odotettavissa, että perinteisestä kolmiosaisesta triple-bottom-line -ideologiasta irtaudutaan ja siirrytään integroituun keskeisimpien sidosryhmien, kestävän kehityksen sekä olennaisten aiheiden mukaiseen raportointiin (Juutinen, Steiner 2010, 207-208).

2.2 Yritysvastuuraportointi

Yritysvastuuraportoinnin on tarkoitus antaa sidosryhmille tärkeää informaatiota yrityksen toiminnasta ja tavoitteista. Raportointi auttaa myös yritystä sen sisäisessä päätöksenteossa ja toiminnan tehostamisessa sekä kehittämisessä. (Rohweder 2004, 211-212) Yritykset raportoivat toiminnastaan yleisten standardien mukaan yleensä osana vuosikertomustaan ja/tai erillisenä vastuuraporttina. (Juutinen, Steiner 2010, 12) Raporttien avulla sidosryhmät voivat seurata toimiiko yritys heidän mielestään oikeiden arvojen ja eettisten periaatteiden mukaan. Yritysvastuuraportointia on pitkään säädelty ainoastaan taloudellisen vastuun kannalta. Pikkuhiljaa myös sosiaalinen ja ympäristövastuu on noussut enemmän esille ja sitä on alettu säädellä tarkemmin. (Harmaala, Jallinoja 2012)

Gray, Kouhy ja Lavers (1995) totesivat, että vaikka sosiaalista sekä ympäristövastuuraportointia on tutkittu paljon, ei ole löydetty yhdenmukaisuutta ei-taloudellisessa raportoinnissa toisin kuin taloudellisessa yritysvastuuraportoinnissa. Yhdenmukaisuuden puuttuminen johtuu monista syistä, joista suurin on luultavasti tiukkojen lakien ja säännösten puuttuminen ei-taloudellisessa raportoinnissa. Taloudellisen raportoinnin puuttuessa tai sen ollessa puutteellista yritykset voivat joutua oikeudelliseen vastuuseen. Ei-taloudellisen raportoinnin kohdalla taas lait ovat laveita ja vasta muutama vuosi sitten lakeja sekä säännöksiä on alettu kehittämään.

2.3. Global Reporting Initiative

GRI eli Global Reporting Initiative on kansainvälisesti johtava raportointistandardi (Skouloudis et al. 2010; Prado-Lorenzo et al. 2009). GRI luotiin CERES:n (Coalition for Environmentally Responsible Economies) ja YK:n ympäristöohjelman UNEP:n (United Environmental Programme) aloitteesta vuonna 1997 (Rohweder 2014, 218). Maailmanlaajuisen GRI-standardiston avulla pyritään saamaan yritysraportoinnista yhdenmukaista ja vertailukelpoista. Se seuraa yritysraportointiin liittyviä ohjeistoja sekä säännöksiä ja luo nopeasti tarpeen tullessa uusia ohjeistuksia ja standardeja (Kurittu 2018, 11). GRI-ohjeisto antaa suunnan raportin rakenteeseen ja sisältöön. Ohjeiston mukaan raportin rakenne koostuu viidestä osiosta, jotka ovat;

- 1) raportin profiili
  - 2) yrityksen visio ja strategia
  - 3) hallinto- ja johtamiskäytännöt
  - 4) sisältöindeksi
  - 5) tunnusluvut taloudellisesta-, sosiaalisesta- ja ympäristövastuusta
- (Rohweder 2014, 219)

Ramanathan (1976) mukaan yritykset tarvitsevat yhtenäisen raportointistandardin. Raportointistandardin puuttuminen vaikeuttaisi yritysten vertailua, koska yritykset raportoisivat kaikki omilla raportointityyleillään. Raporttien laatu voisi olla myös kyseenalainen ja raportit eivät pysyisi ajan tasalla ilman yrityksen suurta panostusta raportointiin. Marimon, Alonso-Almeida, Rodríguez ja Cortez (2012) antavat kolme pääsyitä, miksi yritysten kannattaisi ottaa GRI-ohjeisto käyttöön. Ensimmäiseksi GRI antaa laajimman kansainvälisen raportointistandardin. Toiseksi raportointiohjeisto perustuu sääntöihin, jotka ottavat huomioon kaikkien kolmen osa-alueen (sosiaalinen -taloudellinen-ympäristön) ulottuvuudet (Mannetti 2011). Kolmanneksi GRI antaa yhtenäisen, ymmärrettävän ja puolueettoman raportointimallin yrityksille maailmanlaajuisesti (Prado-Lorenzo et al. 2009). Myös Ioannoun ja Serafeimin (2011) mukaan GRI:n käyttöönotto kehittää yrityksiä sosiaalista vastuullisuutta sekä myös

ympäristö- ja taloudellista vastuuta. GRI:n käyttöönotto ehkäisee samalla johdon väärinkäytökset ja korruption yritysten sisäpuolella sekä ulkopuolella (Ioannou, Serafeim 2011). Hedberg, Malmborg (2003, 153) kertoo edellä olevien hyötyjen lisäksi GRI-ohjeiston käytön lisäävän yrityksen sisäistä ja ulkoista luottamusta työntekijöiden sekä ulkoisten sidosryhmien kesken.

GRI-standardien ohjeisto rakentuu niin, että ensin on standardien taustakuvaus GRI 100 -sarja. GRI 100 -sarjan standardit ovat tarkoitettu kaikille organisaatioille. GRI 100 jakautuu kolmeen pienenpään osioon: GRI 101 raportoinnin perusteet, GRI 102 yleiset tunnusluvut ja GRI 103 johtamiskäytännöt. Näiden lisäksi GRI on jaettu kolmeen aihekohtaiseen standardiin, joita on GRI 200 taloudellisen vastuun standardit, GRI 300 ympäristövastuun standardit sekä GRI 400 sosiaalisen vastuun standardit. Alla olevissa taulukoissa on avattuna kolmen aihekohtaisten standardien tunnusluvut. (Niskala et al. 2015)

Taulukko 1 Taloudellinen vastuu -tunnusluvut (Kurittu 2018, 116)

GRI 200	TALOUELLINEN VASTUU
201	Taloudelliset tulokset
202	Paikalliset käytännöt
203	Välilliset taloudelliset vaikutukset
204	Hankintakäytännöt
205	Korruptionvastaisuus
206	Kilpailun rajoittaminen

Taulukko 2 Ympäristövastuu -tunnusluvut (Kurittu 2018, 121)

GRI 300	YMPÄRISTÖVASTUU
301	Materiaalit
302	Energia
303	Vesi
304	Luonnon monimuotoisuus
305	Päästöt
306	Päästöt vesistöihin ja jätteet
307	Ympäristölainsäädännön noudattaminen

308	Toimittajien ympäristöarvioinnit

Taulukko 3 Sosiaalinen vastuu -tunnusluvut (Kurittu 2018, 129-130)

GRI 400	SOSIAALINEN VASTUU
401	Työolosuhteet
402	Henkilöstön ja johdon väliset suhteet
403	Työterveys ja -turvallisuus
404	Koulutukset
405	Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahd.
406	Syrjimättömyys
407	Yhdistymisen vapaus ja työehtosopimukset
408	Lapsityövoima
409	Pakkotyövoima
410	Turvallisuuskäytännöt
411	Alkuperäiskansojen oikeudet
412	Ihmisoikeudet
413	Paikallisyhteisöt
414	Toimittajien sosiaalinen arviointi
415	Julkinen päätöksenteko
416	Asiakkaiden terveys ja turvallisuus
417	Markkinointiviestintä ja tuoteinformaatio
418	Asiakkaiden yksityisyyden suoja
419	Määräystenmukaisuus

2.4. Sosiaalisen yritysvastuun tunnusluvut, henkilöstöä koskevat käytännöt

Sosiaalinen yritysvastuuraportointi jaetaan neljään alakategoriaan: henkilöstö ja työolosuhteet, ihmisoikeudet, yhteiskunta sekä tuotevastuu (GRI 2015, 64). Henkilöstöä ja työolosuhteita koskevia arvioitavia kohtia on GRI-ohjeiston mukaan viisi osiota (Kurittu 2018, 129-130). Nämä viisi näkökulmaa perustuvat ILO:n asettamiin ihmisarvoisen työn periaatteisiin (Niskala et al. 2015). Vertailen tutkimuksessani näiden viiden osion avulla sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehitystä. Nämä viisi osiota ovat GRI 400 -standardien mukaan:

- 1) Työvoima
- 2) Henkilöstön ja johdon väliset suhteet
- 3) Työterveys ja -turvallisuus
- 4) Koulutus- ja etenemismahdollisuudet
- 5) Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet
(GRI 2018)

Ensimmäinen eli työvoima koskee lakisääteiselle tasolle yltäviä henkilöstöetuja, työsopimuksia sekä työolosuhteita (Rohweder 2004, 225). GRI:n mukaan yritysten tulisi raportoida aiheeseen liittyen henkilöstön määrästä, vaihtuvuudesta, töihin paluusta vanhempainvapaan jälkeen sekä sukupuolen, iän ja alueen mukaan. Sosiaalisessa yritysvastuuraportissa tulisi myös kertoa henkilöstölle tarjottavat henkilöstöetuudet. Henkilöstöetuuksista on kerrottava, mitkä etuuksista koskevat vain kokoaikaista henkilöstöä. (Niskala et al. 2015)

Henkilöstön ja johdon väliset suhteet -kohta koskee työntekijöiden edustuksen oikeutta osallistua päätöksentekoon (Rohweder 2004, 225). Henkilöstön ja johdon välisistä suhteista yritysten tulisi esimerkiksi kertoa, miten yrityksessä on hoidettu uudelleenjärjestelytilanteet sekä kertoa henkilöstön ja päättävän elimen väleistä. Erityisen olennaiseksi tämä kohta nousee irtisanomistilanteissa. Uudelleenjärjestelytilanteissa olisi hyvä ilmoittaa muutoksen vähimmäisilmoitusaika

sekä kertoa, miten muutos on sisälletty työehtosopimukseen. Henkilöstön ja johdon hyvillä väleillä pystytäänkin vaikuttamaan työntekijöiden motivaatioon ja sitoutumiseen. (Niskala et al. 2015)

Yrityksien työterveyttä ja työturvallisuutta koskevat tulokset kertovat yrityksen kyvystä huolehtia omasta henkilöstöstään (Niskala et al. 2015). Työterveys ja työturvallisuus takaa työntekijöille turvallisen työympäristön ja oikeuden työterveyshuoltoon. Näitä oikeuksia on laadittu ILO:n työterveysjärjestelmien periaatteet huomioon ottaen. (Rohweder 2004, 225) GRI:n mukaan aihealueesta tulisi raportoida esimerkiksi ammattitaudeista, tapaturmien tyypeistä sekä niiden yleisyydestä. Sosiaalisessa yritysraportissa tulee olla maininta myös virallisista henkilöstön työterveyttä ja työturvallisuutta valvovista työryhmistä. (Niskala et al. 2015)

Koulutus- ja etenemismahdollisuudet takaavat työntekijöiden ammattitaidon ylläpidon sekä kehittymisen. (Rohweder 2004, 225) Tehokkaat henkilöstön koulutus- ja etenemismahdollisuudet luovat yritykselle kilpailuetua. Se lisää henkilöstön kiinnostusta, motivaatiota ja tyytyväisyyttä yritystä kohtaan. Hyvin koulutettu henkilöstö pysyy myös jatkuvan muutoksen mukana ja mukautuu siihen. GRI:n mukaan yritysten tulee raportoida keskimääräisistä koulutustunneistaan, elinikäiseen oppimiseen liittyvistä koulutusohjelmista sekä kehityskeskusteluista ja niihin liittyvistä suoritusarvioinneista. (Niskala et al. 2015)

Monimuotoisuus sekä yhdenvertaiset mahdollisuudet koskevat tavoiteltavaa tasa-arvoa työpaikalla esimerkiksi sukupuolen ja uskonnot huomioon ottaen. (Rohweder 2004, 225) GRI:n mukaan yritysten tulee raportoida hallintoelinten kokoonpano sekä henkilöstön jakauma jaoteltuna sukupuolen, vähemmistöryhmän, ikäryhmän sekä monimuotoisuuden perusteella. (Niskala et al. 2015)

2.5. Säännökset

Yritysvastuuta ja yritysraportointia ohjaavat lukuisat säädökset ja direktiivit. Näitä ovat esimerkiksi OECD, Kansainvälisen kauppakamarin elinkeinoelämän peruskirja kestävän kehityksen edistämiseksi, corporate governance -suositus, EU:n direktiivi, YK:n global compact -periaate sekä ISO:n sosiaalisen vastuun 26 000 -standardi. Syvennyn alla muutamaa tutkimuksen kannalta olennaiseen säännöksen ja direktiivin käsittelyyn.

2.5.1. EU-direktiivi

EU:n tilinpäätösdirektiivissä 2013/34/EU on päätetty velvoite raportoida taloudellisten tietojen lisäksi myös ei-taloudellisista tiedoista. Velvoite astui voimaan 1.1.2017. Tämän tarkoituksena oli lisätä yritysten avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sidosryhmille ja tämän kautta lisätä luottamusta markkinoihin. (Niskala et al. 2015) Direktiivi on säädetty koskemaan vain osaa yrityksistä. Näitä ovat sellaiset yritykset, joilla ylittyy vähintään kaksi kolmesta seuraavasta ehdosta. Ehtoja ovat: vähintään 500 työntekijää, liikevaihto yli 40 miljoonaa euroa tai tase vähintään 20 miljoonaa euroa. (Unionin virallinen lehti 2013).

EU-direktiivin mukaan selvityksen kuuluu sisältää tarpeelliset tiedot toiminnan ymmärtämistä varten seuraavilta alueilta: ympäristöasiat, sosiaaliset sekä työntekijöihin liittyvät tiedot, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä korruption ja lahjonnan torjuntaan liittyvät tiedot. Direktiivissä on myös säädetty isojen pörssiyritysten veloitteesta raportoida hallinto-, johto- sekä valvontaelimistöön monimuotoisuustiedoista. (Winqvist-Ilkka, Kavaljer 2014, 12-15)

2.5.2. YK:n Global Compact -periaatteet

Global Compact -periaate on vuonna 1999 YK:n pääsihteerin Kofi Annanin aloite ympäristösuojelun, ihmisoikeuksien sekä työolojen kehittämiseksi (Niskala et al. 2015, 52; United Nations Global Compact 2019a). Myöhemmin vuonna 2004 aloitteeseen lisättiin korruption ja lahjontaan liittyvät kohdat. (Niskala et al. 2015, 52) YK:n Global Compact -periaatteen pohjana on käytetty YK:n ihmisoikeuksien julistusta, Rio de Janeirossa luotua kestävän kehityksen periaatteiden julistusta sekä kansainvälisen työjärjestön ILO:n työelämän perusoikeuksia koskevaa julistusta (Rohweder 2004,122).

Global Compact aloitteessa on osallistujia noin 13 000 yrityksestä koko maailmassa, joista 85 yritystä on Suomesta (United Nations Global Compact 2019b). Allekirjoittaneet yritykset sitoutuvat raportoimaan säännöllisesti omasta toiminnastaan Global Compact -periaatteiden edistämiseksi. (Juutinen et al. 2010, 246) Tätä kyseistä raportointia kutsutaan Communication on Progress (COP) -raportoinniksi ja se sisältää kolme osa-aluetta. Osa-alueita ovat ylimmän johdon kannanotto Global Compact -periaatteisiin, kuvaus käytännön toimenpiteistä sen edistämiseksi sekä raportti aikaansaaduista ja/tai odotettavista tuloksista. (Niskala et al. 2015, 53) Global Compact -periaate antaakin mallin mitä kaikkea yrityksen sosiaaliseen ja ympäristölliseen vastuuseen liittyy, mutta se ei anna kuitenkaan ohjeita, kuinka näitä asioita voidaan edistää ja kuinka näistä asioista kannattaisi raportoida. Se ei myöskään sisällä valvontamekanismia, millä aloitteen allekirjoittaneiden raportointia valvottaisiin. (Rohweder 2014,122)

YK:n Ihmisoikeuksien julistus on suurin kansainvälinen ihmisoikeuksien aloite, joka on myös edistänyt eniten ihmisoikeudellisen järjestelmän kehitystä. Julistus on luotu kansainvälisten ihmisoikeuksien suojelemisen perustaksi vuonna 1948. Julistus sisältää koko ihmisoikeuksien kentän. (Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 2019) Sen perustana ovat yleisyys, perustavanlaatuisuus sekä luovuttamattomuus. Yleisyys voidaan määritellä tarkoittamaan, että ihmisoikeudet koskevat kaikkia sukupuolesta, kansalaisuudesta tai yhteiskunnallisesta asemasta huolimatta. Perustavanlaatuisuus tarkoittaa, että oikeuksista tärkeimmät ovat ihmisoikeuksien

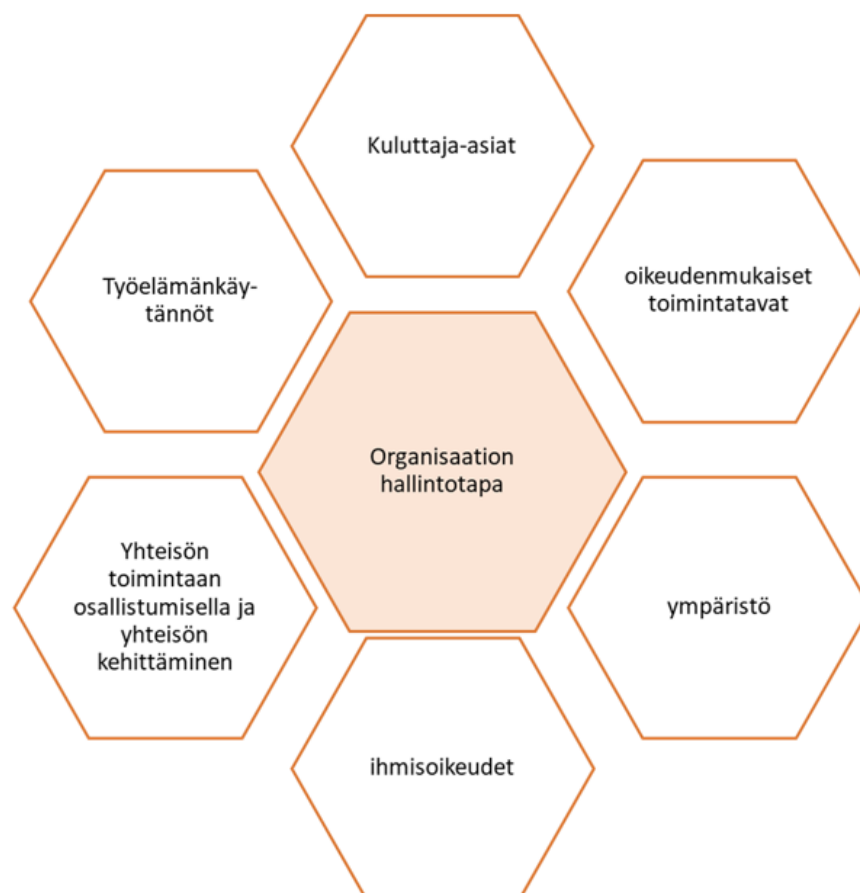
nimen arvoisia ja luovuttamattomuudella tarkoitetaan, ettei kukaan voi ottaa kenenkään ihmisoikeuksia pois. (Niskala et al. 2015, 122) Ihmisoikeus julistuksessa on 30 artiklaa, joissa määrättyjä ihmisoikeuksia ovat esimerkiksi vapaus, syrjinnän kieltäminen, omaisuuden suoja sekä sananvapaus (Suomen YK-liitto 2019). Global Compact -aloitteessa vedotaan yrityksiä noudattamaan ihmisoikeuksia sekä tukemaan niiden toteutumista (Rohweder 2004, 122).

Työelämän kohdalla tärkeistä työntekijöiden oikeuksista on luotu sopimukset kansainvälisen työjärjestön ILO:n (International Labour Organization) puitteissa. Suurta osaa työelämän oikeuksia kohdellaankin kuuluviksi ihmisoikeuksiin. (Niskala et al. 2015, 42) ILO on määritellyt neljäksi tärkeimmäksi työelämän oikeudeksi syrjinnänkiellon, pakkotyövoiman, lapsityövoiman käytön kiellon sekä yhdistymisvapauden (Kansainvälinen työjärjestö ILO 2019). Tämän lisäksi muita keskeisiä oikeuksia on ILO:n mukaan työajat, työterveys, työturvallisuus, palkkaus ja työsuhteen lainmukainen päättäminen (Niskala et al. 2015, 43). Global Compact -aloitteen mukaan yritysten kuuluu noudattaa ILO:n työelämän oikeuksia koskevia sopimuksia (Rohweder 2014, 123).

Vuonna 1992 Rio de Janeirossa olleessa kehitys- ja ympäristökonferenssissa hyväksyttiin Rion julistus sekä Agenda 21 (Euroopan ympäristökeskus 2017). Rion julistus käsittelee kestävään kehitykseen liittyviä periaatteita. Näitä periaatteita ovat esimerkiksi ympäristön suojeleminen, köyhyyden torjuminen sekä osallistumisoikeus. (Rohweder 2014, 124) Agenda 21 on toimintasuunnitelma kestävään kehityksen kehittämiseen. (Euroopan ympäristökeskus 2017). Global Compact -aloitteeseen sitouduttuaan yritysten tulee noudattaa Rion julistuksen mukaisesti varovaisuusperiaatetta ympäristöasioissa, kehittää ympäristöä säästävää teknologiaa sekä kehittää omaa ympäristövastuullisuuttaan (Rohweder 2014, 123).

2.5.3. ISO:n sosiaalisen vastuun 26 000 –standardi

ISO 26 000 on kansainvälinen standardi ja se on laadittu yhdessä monien sidosryhmien kanssa. Sen sisällön suunnitteluun osallistui asiantuntijoita yli 90 maasta, joiden liiketoiminta sijoittui kaikkiin eri vastuullisuuden osa-alueisiin. (SFS-ISO 26000 2010, 6) ISO 26 000 -standardi keskittyy luomaan suuntaa-antavia ohjeita yritysten sosiaaliseen vastuutoimintaan. Standardi eroaa muista ISO:n standardeista, koska ISO 26 000 on ”raportointiopas”. Tämä tarkoittaa, ettei standardi sisällä vaatimuksia sosiaalisesta vastuusta. Kyseistä standardia ei siis voida käyttää vaatimusten mittaamiseen tai sertifiointien hankkimiseen. (Chvátalová, Šimberová 2012, 129) Standardi on luotu kaikille erityyppisille organisaatioille, vaikka kaikkia standardin osia ei voida soveltaa ihan jokaisessa organisaatiomuodossa (SFS-ISO 26000 2010, 8). ISO 26 000 sisältää seitsemän ydinaihetta, jotka jakautuvat useaan ala-aiheeseen (Chvátalová, Šimberová 2012, 129). Nämä ydinaiheet ovat esitelty alla olevassakuvassa:

Kuvio 2 ISO 26 000-standardin ydinaiheet (Mukailtu SFS-ISO 26000 2010, 55)

Organisaation hallintotavalla tarkoitetaan käytäntöjä, joilla organisaatiossa päätetään ja toteutetaan päätöksiä. **Ihmisoikeuksien kunnioittaminen** on yleisesti tunnettu ja ne ovat ISO 26 000 standardissa jaettu kahteen osaan: kansalaisoikeuksiin ja taloudellisiin, sosiaalisiin sekä sivistyksellisiin oikeuksiin. **Työelämän käytäntöihin** liittyvät kaikki toimet, jotka kattavat organisaatiossa tapahtuvia toimenpiteitä sekä organisaation puolesta tehtäviä toimenpiteitä. Organisaatioiden tulisi ottaa huomioon **ympäristö** miettiessään toimintaansa ja ottaa käyttöön integroitu toimintamalli, jossa otetaan huomioon päästöjen vaikutus ympäristöön, yhteiskuntaan sekä terveyteen. **Oikeudenmukaisilla toimintatavoilla** tarkoitetaan organisaation eettistä toimintaa sen toimiessa muiden organisaatioiden kanssa. Kysymyksiä nousee esille ainakin korruptioon, oikeudenmukaiseen kilpailuun sekä yhteiskuntavastuulliseen toimintaan liittyen. Organisaatioiden tulisi osallistua niiden yhteisöjen kehittämiseen, joihin he kuuluvat. **Yhteisön toimintaan osallistumisella** ohjataan organisaatioita toimimaan yhteisöjen sisällä kunnioittavasti sekä noudattaen kansalaistoiminnan arvoja. **Kuluttaja-asioilla** tarkoitetaan palveluja tai tuotteita tarjoavan organisaation velvollisuuksia sen kuluttajia sekä asiakkaita kohtaan. (SFS-ISO 26000 2010, 56-128)

3. Yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin taustaa

Tässä kappaleessa käsittelen yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin taustaa. Käsittelen tämän kappaleen ensimmäisessä osassa aiheen kehitystä yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin kohdalta. Toisessa osassa käsittelen näiden aiheiden tuomia hyötyjä ja lopuksi avaan muutamia vanhoja tutkimuksia aiheesta.

3.1. Yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin kehitys

Yritysvastuu termiä alettiin käyttää 1970-luvun alussa. Aluksi sillä painotettiin lähinnä hyväntekeväisyystoimintaa, myöhemmin noin sata vuotta sitten mukaan tuli oikeudenmukainen toiminta sekä työelämän periaatteet. Ajan mittaan aiheiden tullessa ajankohtaisiksi on käsitteeseen liitetty mukaan ihmisoikeudet, korruption ehkäisy, kuluttajansuoja ja ympäristö. (SFS-ISO 26000 2010, 26) Pitkään ajateltiin myös yritysvastuun olevan yrityksille vain turhia kustannuksia ilman hyötyjä. Nykyään tämä ajatus on muuttunut monissa aikaansa seuraavissa yrityksissä ja vastuullisuuden kehittämisen nähdään tuovan positiivista tulosta yrityksille. (Liappis, Pentikäinen, Vanhala 2019, 25)

Yritysten sosiaalinen yritysvastuuraportointi on myös kehittynyt paljon viime vuosien aikana. Tästä huolimatta yritysvastuuraportoinnin kehitys on vasta alkuvaiheessa (Tschopp 2015). Näiden viime vuosikymmenien aikana yritysten raportointia on seurattu tarkemmin, siinä samassa on noussut esille yritysten vastuullinen toiminta myös ympäristöön ja sosiaaliseen yritysvastuuseen liittyen (Sun, Yu 2015). Tschopp (2015) mukaan tällä hetkellä sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kehittynyt jo siihen pisteeseen, että sen poistuminen olisi hyvin epätodennäköistä. Sosiaalinen vastuuraportointi on kehittynyt sidosryhmien tarpeiden ja odotusten kasvaessa. Sidosryhmien tietoisuus on myös lisääntynyt ja heidän arvonsa muuttuneet yhä vastuullisempaan suuntaan. (Juutinen, Steiner 2010, 206-207) Noronha et al. (2012) totesivat, että muita syitä sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehitykseen on ollut globaalien pörssiyrityksien lisääntyminen sekä niiden laajentuminen yhä uusille alueille. Tämä on avannut näkyvyyttä säännellyimpien ja kehitysmaiden välille sekä tehneet pörssiyritysten toiminnasta yhä näkyvämpää. Samalla sosiaalisen

yrittävien vastuun alueet ovat nousseet suuriksi huolenaiheiksi kehitysmaissa ja nopeasti kasvavissa teollisuusmaissa.

3.2. Yritysvastuun ja yritysvastuuraportoinnin hyödyt

Vastuullista yritystoimintaa harjoittavien yritysten on todettu suoriutuvan pitkällä aikatahtämällä eri mittareilla mitattuna paremmin kuin yritykset, jotka eivät harjoita vastuullista yritystoimintaa. Yritysvastuun hyödyistä on julkaistu monia tutkimuksia, jotka tukevat käsitystä yritysvastuun harjoittamisesta tulevista hyödyistä. (Liappis et al. 2019, 25) Yritysvastuun harjoittaminen kehittää yrityksen monia eri osa-alueita, näitä ovat esimerkiksi: riskienhallinnan, asiakastytyväisyyden, henkilökunnan työtyytyväisyyden sekä yrityksen maineen parantuminen (Liappis et al. 2019, 26; Juutinen, Steiner 2010, 40-41).

Sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin hyödyistä on tehty useita tutkimuksia, niissä on tutkittu paljon, onko sosiaalinen yritysvastuuraportointi kannattavaa ja maksaako se yrityksille. Monissa tutkimuksissa on huomattu sosiaalisen suorituskyvyn olevan positiivisesti yritykseen vaikuttava asia, kuitenkin tutkimuksissa ei ole saatu yhtenäisiä vakuuttavia kirjallisia tuloksia sosiaalisen ja taloudellisen raportoinnin hyötyjen välillä. (Murray, Sinclair, Power & Gray 2006) Tästä huolimatta tieteellisissä tutkimuksissa on huomattu hyvän sosiaalisen suorituskyvyn ja -raportoinnin vaikuttavan yrityksen maineeseen, riskitasoon sekä taloudellisiin tuloksiin positiivisesti (Al Dah et al. 2018, 1509; El Ghouli, Guedhami, Kwok & Mishra 2011; Salama, Anderson & Toms 2011; Aguilera, Williams, Conlay & Rupp 2006). Myös Liappis et al. (2019, 26) mukaan onnistuneesti toteutettu yritysvastuu ja yritysvastuuraportointi kasvattaa sijoittajien sekä sidosryhmien luottamusta yritystä kohtaan, joka parantaa esimerkiksi sijoittajien kiinnostusta, tukee yritystä yrityskaupoissa sekä voi alentaa yrityksen rahoituksen kustannuksia.

Prado-Lorenzo et al. (2009) mukaan kestävä kehitys sekä vastuullisen yritystoiminnan raportointi viestii sidosryhmille yrityksen vastuullisesta toiminnasta, antaa arviointikehityksen yrityksen sidosryhmille sekä antaa sidosryhmille luotettavan julkisen lähteen yrityksen tietoihin. Myös Aribi ja Gaon (2010) mukaan muiden kuin

taloudellisten tietojen raportointi parantaa yrityksen läpinäkyvyyttä sidosryhmille sekä yhteiskunnalle. Läpinäkyvyys kasvattaa luottamusta yritykseen sekä koko markkinoihin (Harmaala, Jallinoja 2012; Habisch et al. 2005, 30). Sosiaalisesta ja ympäristövastuusta raportointi sekä hallinnon läpinäkyvyys näyttääkin olevan todella tärkeää sidosryhmille, kuten esimerkiksi sijoittajille. Sen avulla he voivat tehdä tarkkoja päätöksiä miettiessään esimerkiksi yrityksen osakkeiden ostoa. (Rikhardsson, Holm 2008) Koska sidosryhmät ovat kiinnostuneita yrityksen vastuullisuudesta, kannattaa yritysten varmistaa, etteivät heidän eettiset periaatteensa ole ristiriidassa tärkeimpien sidosryhmien kanssa (Rohweder 2004, 194).

3.3. Edellisiä tutkimuksia

Ei-taloudellisten tietojen raportointia on tutkittu paljon, mutta raportointi perustuu paljolti vain eri maiden vertailuun (Kolk 2005; Welford 2004). Kolk (2005) tutkimuksessaan vertaili ympäristöraportoinnin kehitystä yhdysvaltalaisissa, japanilaisissa ja eurooppalaisissa yrityksissä vuosina 1999 – 2002. Aikajaksolla Japanin ja Euroopan raportointi oli lähentynyt, mutta Yhdysvaltojen kanssa erot olivat kasvaneet. Kolk (2005) huomasi myös, että ajanjaksolla Euroopan sisällä yritys vastuuraportoinnin eroavaisuudet sekä kehityserot olivat kasvaneet. Tutkimuksien määrässä huomaa myös eron suurien kehittyneiden maiden yritysten ja muiden maiden yritysten välillä. Tutkimuksia on paljon suurista kehittyneistä maista, mutta pienemmistä maista niitä löytyy harvemmin. Suomalaisten yritys vastuuta ja yritys vastuuraportointia on tutkittu suhteellisen vähän verrattuna suuriin kehittyneisiin maihin. (Skouloudis et al. 2010) Panapanaan, Linnanen, Karvonen ja Vinh (2003) tutkivat niitä suomalaisia yrityksiä, joissa harjoitetaan yritys vastuuta. Tutkimuksessa keskityttiin siihen, miten Suomessa yritys vastuuta nähdään. Näkemyksen erot olivat suuria ja ne ulottuivat Suomen lakien sekä sääntöjen seuraamisesta jopa korkean moraalin vastuullisen liiketoiminnan harjoittamiseen. Osassa tutkimuksen yrityksissä nähtiin esimerkiksi lapsityövoima merkittämättömäksi aiheeksi, sillä Suomessa ongelmaa ei esiinny eikä sitä osata rinnastaa muuhun maailmaan. 2017 asetetusta EU-direktiivistä ja sen vaikutuksesta suomalaisten yritysten raportointiin ei vielä löytynyt yhtään varteenotettavaa tutkimusta.

Monet suuret kansainväliset konsulttiyritykset ovat tutkineet yritys vastuuta ja yritys vastuuraportointia (Accenture 2013; PwC 2017; KPMG 2018). YK Global Compact ja Accenture (2013) tutkivat suurten globaalien yritysten toimitusjohtajien asenteita vastuullisuuden sulauttamisesta yrityksen ydinliiketoimintaan. PwC:llä (2017) taas tehdään vuosittain yritys vastuubarometri, joka kartoittaa suomalaisten yritysten yritys vastuuta ja siitä raportointia. Isojen konsulttiyritysten lisäksi Suomessa perustettu FIBS yritys vastuuverkosto on tutkinut paljon yritys vastuuta ja yritys vastuuraportointia. FIBS on perustettu vuonna 2000 kehittämään suomalaista kestävä ja vastuullista liiketoimintaa. (FIBS 2019)

Henkilöstön työoloja ja työtyytyväisyyttä tutkivia tutkimuksia on tehty myös aikaisemmin. Sun ja Yu (2015) tutkivat hyvin toteutetun sosiaalisen yritys vastuun vaikutusta työntekijöiden työskentelymotivaatioon ja työntekijöiden palkkavaatimukseen. He tutkivat kahta yritystä, joista toinen harjoitti hyvää sosiaalista yritys vastuuta. He käyttivät vaikutuksen arviointiin kahta mittaria: myynti per henkilö ja palkka per henkilö. Tulokseksi saatiin, että paremmin sosiaalista yritys vastuutaan harjoittavassa yrityksessä työntekijät tekevät motivoituneemmin työtänsä ja ovat valmiita tekemään työtänsä pienemmällä palkalla kuin huonosti sosiaalisen yritys vastuunsa hoitavassa yrityksessä.

4. Empiirinen analyysi

Empiirisen analyysin osuudessa tutkin, miten aikaisemmin avatussa teoriaosuudessa käsitellyt aiheet toteutuvat tutkimuksessani. Ensimmäiseksi tehdyn teoriapohjan avulla loin raportointiviitekehysten ja pystyin luomaan tarkat rajaukset tutkimusaiheeseeni. Tämän kappaleen alussa esittelen tutkittavat pörssiyritykset sekä avaen tarkemmin näiden sosiaalista yritysvastuuraportointia. Kappaleen lopuksi analysoin vielä tutkittavien yritysten eroavaisuuksia raportoinnissa ja sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehitystä.

Tutkimusaineisto on kerätty tutkimukseen valittujen pörssiyritysten vuosikertomuksista, tilinpäätöksistä ja mahdollisista erillisistä vastuuraporteista. Kokosin tutkimukselle olennaiset sosiaaliseen yritysvastuuraportointiin liittyvät tiedot taulukoihin, joita hyödynsin yritysvastuuraportoinnin kehityksen analysoinnissa sekä vertailussa eri pörssiyritysten raportoinnin laadussa. Tarkistin tutkimukseeni vielä yllä mainituista lähteistä ovatko pörssiyritykset suoraan hyödyntäneet GRI-ohjeistoa vai ovatko he raportoineet muun ohjeiston tai omien raportointitoimitapojensa mukaan.

4.1. Aineiston esittely

Valitsin tutkielmaani neljä pörssiyritystä, jotka ovat listattu Nasdaq OMX Helsinkiin. Nasdaq OMX Helsinki luokittelee valitut yritykset teollisuustuotteet ja -palvelut toimialan yrityksiksi. Valitut pörssiyritykset ovat YIT Oyj, SRV Yhtiöt Oyj, Lehto Group Oyj sekä Consti Yhtiöt Oyj, nämä yritykset keskittävät toimintansa rakentamiseen. Parempaan vertailtavuuden takia olen valinnut kyseiset yritykset tutkimukseeni, vaikka teollisuustuotteet ja palvelut toimialan alta löytyy monia listattuja pörssiyrityksiä. Alla lista valittujen pörssiyritysten liikevaihdosta sekä henkilöstön määristä tutkimusvuosilta:

Taulukko 4 Tutkimuksen kohdeyrityksien liikevaihdot ja henkilöstön määrät.

Yritykset	Toimiala	Liikevaihto 2016	Liikevaihto 2018
YIT	Teollisuustuotteet ja -palvelut	1 783,0 M€	3 689,4 M€
SRV	Teollisuustuotteet ja -palvelut	884,1 M€	959,7 M€
Consti	Teollisuustuotteet ja -palvelut	261,6 M€	315,8 M€
Lehto	Teollisuustuotteet ja -palvelut	362,0 M€	721,0 M€

Yritykset	Ydintoiminta	Henkilöstön 2016	Henkilöstö 2018
YIT	Rakentaminen	5 261	9 070
SRV	Rakentaminen	1 089	1 129
Consti	Rakentaminen	933	1 046
Lehto	Rakentaminen	747	1 552

YIT Oyj on Suomen suurin rakennusyhtiö, joka rakentaa asuntoja, toimitiloja ja kokonaisia asuinalueita. Tämän lisäksi YIT:llä on infrarakentamisen erikoisosaajia, jotka ovat keskittyneet vaativiin infraprojekteihin. Vuonna 2018 entinen YIT ja Lemminkäinen yhdistyivät, joka laajensi paljon uuden YIT:n toimintaa. YIT Oyj:n tavoitteena on luoda entistä kestävämpiä, toimivampia sekä vetovoimaisempia elinympäristöjä ja kaupunkeja. Kulmakiviä on määritelty onnelliset ihmiset, pääomatehokkuus, huippusuoritus sekä menestys asiakkaiden ja kumppanien kanssa. (YIT 2019c, 3-7)

SRV Yhtiöt Oyj on keskittynyt toiminnassaan rakentamiseen. Tämä kattaa asuntorakentamisen, toimitilarakentamisen sekä kiinteistöjen kehittämisen. Vuonna 2019 he ottivat mukaan uuden sijoittamisen liiketoiminta-alueen, jonka muodostaa pääosin kansainvälinen liiketoiminta. Heidän missionsa on parantaa elämänlaatua rakentamisen kestäväillä ratkaisulla. Arvoina heillä on vastuullisuus, rohkeus kehittää, avoin yhteistyö, tuloksellisuus sekä innostus tekemiseen. (SRV 2019a ,2-3)

Lehto Group Oyj on kiinteistö- ja rakennusalan konserni, joka toimii tällä hetkellä kolmella palvelualueella: hyvinvointitilat, asunnot sekä toimitilat. Lehto Group Oyj:n missiona on toimia rakennusalan innovatiivisena uudistajana. Se keskittyy kehittämään talousohjattua rakentamista, jossa suunnittelu ja toteutus on integroitu kustannusten minimoimiseksi. Lehto Groupin vastuullisuuden painopisteet ovat

henkilöstön hyvinvointi, vastuullinen rakentaminen sekä liiketapojen vastuullisuus (Lehto Group 2019b, 3-4).

Consti on korjausrakentamiseen ja taloteknisiin palveluihin keskittynyt yhtiö. Consti Yhtiöt Oyj muodostuu kolmesta emoyhtiön kokonaan omistamasta tytäryhtiöstä: Consti Korjausrakointi Oy, Consti Julkisivut Oy ja Consti Talotekniikka Oy. Constin missiona on parantaa korjausrakentamisen laatua ja ihmisten elämänlaatua. Heidän missionsa perusta on työntekijöiden hyvinvointi, kumppaneiden sekä asiakkaiden tyytyväisyys. (Consti 2019a, 5-11)

4.2. Tutkimusviitekehys

Tässä tutkimuksessa keskitytään GRI-ohjeiston sosiaalisiin tunnuslukuihin. Tutkimusviitekehysten kokoaminen aloitettiin valitsemalla GRI:n tunnusluvuista GRI-400 osio. GRI-400 eli sosiaalisen vastuun tunnusluvut sisältävät hyvän analysointiviitekehysten, jonka pohjalta yritysraportteja analysoidaan. GRI-400 -tunnusluvut jakautuvat neljään osaan, joista valittiin yksi: henkilöstökäytännöt ja työolosuhteet. (GRI 2006, 29-34) Henkilöstöön liittyvät kaikki osa-alueet otettiin mukaan tutkimukseen, koska koin kaikkien olevan tärkeitä tasapainoisen vertailun vuoksi. Näitä osa-alueita on viisi. Alla on taulukko, joka on GRI-ohjeiston pohjalta luotu tutkimusviitekehys sosiaalisen yritysvastuun analysointiin:

Taulukko 5 Tutkimusviitekehys.

Tutkimusviitekehys	Osa-alue
401	Työolosuhteet, henkilöstöedut sekä työsopimukset
402	Henkilöstön ja johdon väliset suhteet
403	Työterveys ja työturvallisuus
404	Koulutukset
405	Monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet

Tutkimusta varten on kehitetty arviointiasteikko analysointia varten. Jaoin arvioinnin neljään raportointiluokituksen (1–4), joista ensimmäinen on heikoin luokitus ja viimeinen eli neljäs on paras luokitus. Alla raportointiluokituksien tarkemmat kriteerit:

Arvosana	
1	Yritys ei ole maininnut ollenkaan vastuuraportissaan kyseisestä osa-alueesta.
2	Yritys on maininnut vastuuraportissaan kyseisestä osa-alueesta, mutta he eivät ole avanneet osa-aluetta yhtään sen lisäksi. Vastuuraportista puuttuu kaikki aihetta avaavat lisätiedot sekä numeerinen tai muu data.
3	Yritys on maininnut vastuuraportissaan kyseisestä osa-alueesta ja on avannut osa-aluetta osittain. Vastuuraportissa on avattu aihetta joko lisätiedoilla tai numeerisella datalla.
4	Yritys on kertonut kattavasti vastuuraportissaan kyseisestä osa-alueesta. Vastuuraportissa yritys on kertonut lisätietoa ja avannut kuvailevaa dataa osa-alueesta.

Taulukko 6 Sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin arvosteluasteikko

Tutkimuksessani analysoin kahdelta vertailuvuodelta (2016 ja 2018) tutkimukseen valittujen yritysten yritys vastuuraportteja. Arvioin yllä mainitun asteikon perusteella, kuinka kattavasti yritykset raportoivat tutkittavista aiheista. Tutkimuksessa kiinnitettiin myös huomiota valittujen yritysten vertailukelpoisuuteen ja tämän pohjalta luotiin tarkemmat rajat eri raportointiluokituksille. Yritysten raportoinnissa on tärkeää, että raportointi on kattavaa ja siitä on hyötyä esimerkiksi yksittäiselle sidosryhmän edustajalle, joka vertailee kyseisiä yrityksiä sosiaalisen yritys vastuun kannalta.

4.3. Yritys vastuuraporttien analysointi

Yritys vastuuraporttien analysointi kappale on jaettu kahteen osioon. Ensin käsittelen yritysten sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin raportointipaikkaa. Raportointipaikkojen selvityksellä pystytään vastaamaan toiseen alatutkimuskysymykseen, joka on: ”Onko tutkittavien yritysten ei-taloudellisten tietojen yritys vastuuraportointi laajempaa, jos raportointi on erillisessä vastuullisuusraportissa?”. Toisessa osiossa siirryn vertailemaan yritysten sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin kehitystä tutkimusvuosien välillä. Tämä osion avulla pystymme vastaamaan päätutkimuskysymykseen sekä toiseen alatutkimuskysymyksistä. Nämä tutkimuskysymykset ovat: ”Miten sosiaalinen yritys vastuuraportointi on kehittynyt suomalaisista pörssiyrityksissä vuosien 2016 ja 2018 välillä?” ja ” Miten 2017 vuonna asetettu EU-direktiivi yritys vastuuraportoinnista on vaikuttanut raportointiin?”.

4.3.1. Raportointipaikka

YIT raportoi sosiaalisesta yritys vastuustaan vuonna 2018 vuosiesitteessä sekä vuoden 2018 kestävä kehityksen katsauksessa. Tämän lisäksi YIT käyttää raportoinnin apuna GRI-ohjeistoa, josta YIT on kertonut erikseen erillisessä YIT:n GRI-indeksi ja liitteet raportissa. Näiden lisäksi sosiaalisesta yritys vastuusta on kerrottu tilinpäätöksessä osana hallituksen toimintakertomusta. Vuonna 2016 YIT raportoi sosiaalisesta yritys vastuustaan vuosikertomuksessa, johon oli liitetty hallituksen toimintakertomus ja käytetty GRI- taulukko. Vuoden 2016 kestävä kehityksen katsausta eikä vuoden 2016 GRI-indeksiraporttia löytynyt.

SRV raportoi vuosina 2016 ja 2018 sosiaalisesta yritys vastuustaan vuosikatsauksen ja vuosikertomuksen yhteydessä. Tämän lisäksi yritys avaa sosiaalista yritys vastuuta tilinpäätöksessä hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä. SRV ei julkaise erillisiä yritys vastuuraportteja, he kuitenkin mainitsevat vuoden 2016 vuosikatsauksessa huomioivansa muuttuneen kirjanpitolain sekä siihen liittyvän EU-direktiivin vaikutuksen ei-taloudellisten tietojen raportointiin.

Consti on vuodesta 2014 alkaen julkaissut vuosittain yhteiskuntavastuuraportin ja kertonut sosiaalisesta yritys vastuustaan vuosikertomuksissaan. Ennen ensimmäistä yhteiskuntavastuuraporttiaan Consti valitsi ISO 26 000 -standardin pohjalta tärkeimmiksi vastuullisuusteemoikseen työelämän käytännöt, terveys ja turvallisuus, ympäristö sekä arvot ja eettisyys. Yhteiskuntavastuuraportoinnin lisäksi Consti kertoo vastuullisuudesta vuosikertomuksissaan. Vuoden 2016 yhteiskuntavastuuraporttia ei kuitenkaan enää löytynyt.

Lehto raportoi vuonna 2018 sosiaalisesta yritys vastuustaan vuosikertomuksessa ja erillisenä vastuuraporttina. Vuonna 2016 Lehto ei vielä raportoinut sosiaalisesta yritys vastuutaan vuosikertomuksessa eikä erillisenä vastuuraporttina. Lehdolla oli vain maininta vuoden 2016 hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä panostuksesta työntekijöiden työterveyteen ja työturvallisuuteen.

Tutkimuksen tutkittavista yrityksistä Lehto oli ainoa, joka ei ollut raportoinut vuonna 2016 sosiaalisesta yritys vastuustaan. Muuten kaikki yritykset olivat molempina tutkimusvuosina raportoineet sosiaalisesta yritys vastuusta vuosikertomuksen ohessa. Tämän lisäksi muilta yrityksiltä paitsi SRV:ltä Yhtiöltä löytyi erillinen vastuuraportti vuonna 2018. Yhdeltäkään yrityksistä ei löytynyt erillistä vastuuraporttia vuodelta 2016, vaikka esimerkiksi Constilla luki vuosikertomuksessaan, että vastuuraportti on julkaistu vuodesta 2014 asti. Huomioin tämän tutkimuksen johtopäätöksissä miettiessäni tutkimuksen tuloksia.

Muut yritykset paitsi YIT ei käyttänyt GRI:n raportointiohjeistoa sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin apuna. YIT:llä on vuodelle 2018 erillinen GRI -indeksi ja liitteet -raportti, jossa yritys tarkensi käyttämiään GRI:n kohtia sekä miten se on tulkinut ohjeiston. Alla taulukko tutkimuksen pörssiyritysten yritys vastuuraportoinnin raportointipaikoista tutkimusvuosina:

Taulukko 7 Sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin raportointipaikat.

Raportointipaikka	2016	2018
YIT	Vuosikertomus	Vuosiesite, tilinpäätös ja kestävän kehityksen katsaus sekä YIT:n GRI-indeksi
SRV	Vuosikatsaus ja tilinpäätös	Vuosikatsaus ja tilinpäätös
CONSTI	Vuosikertomus	Vuosikertomus ja vastuuraportti
LEHTO	Ei ole raportoitu, maininta tilinpäätöksessä	Vuosikertomus ja vastuuraportti

4.3.2. Yritys vastuuraportoinnin kehitys

Raportoinnin arviointi on suoritettu viiden eri osa-alueen avulla. Osa-alueet ja arvosanat ovat taulukoiden 7 ja 6 perusteella koottu. Käsittelen ensin vuoden 2016 ja tämän jälkeen siirryn vuoteen 2018, lopuksi vertailen vuosia keskenään. Alla yritysten saamat arvosanat raportoinnista vuonna 2016:

Taulukko 8 Tutkimuksen kohdeyrityksien raportointiarvosanat vuodelta 2016.

VUOSI 2016	401	402	403	404	405
YIT	2	3	4	4	2
SRV	3	1	4	4	4
Consti	4	2	3	2	3
Lehto	1	1	2	1	1

Vuoden 2016 tuloksissa kohdasta työterveys ja työturvallisuus (403) oli raportoitu parhaiten. Kaikki tutkittavat yritykset olivat maininneet aiheesta. YIT ja SRV olivat raportoineet aiheesta kattavasti, Consti hyvin ja Lehto oli maininnut aiheesta, vaikka heillä ei ollutkaan minkäänlaista selvitystä vastuullisuudesta vuonna 2016. Koulutus (404), monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet (405) sekä työolosuhteet (401) vaihtelivat yrityskohtaisesti, mutta jotkin yritykset saivat jo näistäkin hyviä arvosanoja. Heikoiten yritykset raportoivat henkilöstön ja johdon välisistä suhteista (402). Vuonna 2016 muilla yrityksillä paitsi YIT:llä ei ollut minkäänlaista selitystä tai dataa, miten he kehittävät ja ylläpitävät henkilöstön ja johdon välisiä suhteita. YIT:llä oli avattu hieman sitä, miten heillä henkilöstön ja johdon väliset suhteet toimivat ja miten niitä on kehitetty. Yrityskohtaisesti tuloksia tarkkaillessa huomaa, että vuonna 2016 SRV ja YIT raportoivat sosiaalisesta vastustaan parhaiten, Consti on hieman jäljessä ja Lehdolta puuttui raportointi sosiaalisesta vastuullisuudesta kokonaan.

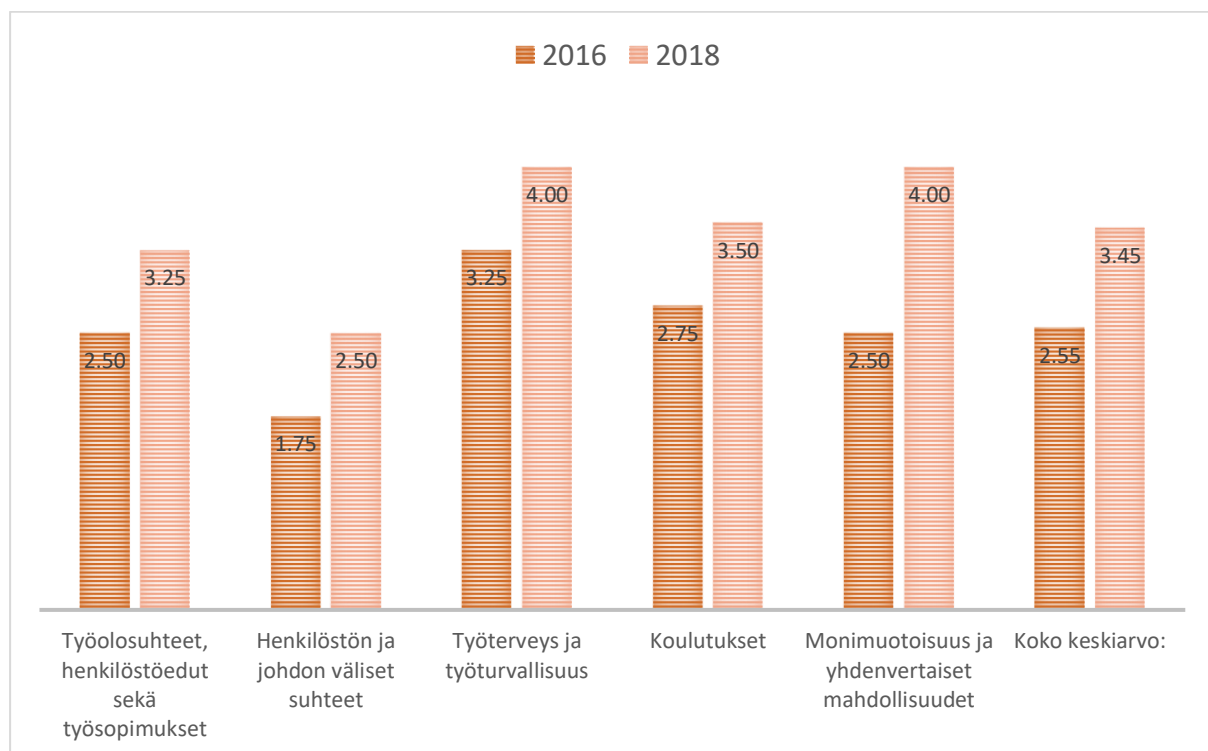
Vuonna 2018 raportoinnissa huomaa selvää parannusta. Jokainen osa-alue on parantunut sekä yritysten raportoinnin erot ovat tasoittuneet. Alla vuoden 2018 arvioidut raportointiarvosanat:

Taulukko 9 Tutkimuksen kohdeyrityksien raportointiarvosanat vuodelta 2018.

VUOSI 2018	401	402	403	404	405
YIT	4	3	4	3	4
SRV	2	3	4	4	4
Consti	4	2	4	4	4
Lehto	3	2	4	3	4

Vuonna 2018 sosiaalinen yritysraportointi oli kokonaisuudessaan parantunut. Parhaiten raportointialueista oli kehittynyt henkilöstön ja johdon väliset suhteet (402) ja monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet (405). Vuonna 2018 parhaiten oli raportoitu kohdista työterveys ja työturvallisuus (403) sekä monimuotoisuus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet (405). Kaikki tutkittavat yritykset olivat saaneet parhaan arvosanan (4) näistä osa-alueista eli raportointi oli ollut kattavaa näiden osa-alueiden osalta. Isoimpia puutteita löytyy edelleen henkilöstön ja johdon välisistä suhteista (402), vaikka parannusta on tapahtunut vuodesta 2016. Kaksi yrityksistä on maininnut aiheesta ja kaksi muuta oli hieman myös avannut aihetta, kattavia selvennyksiä aiheesta ei kuitenkaan ollut. Kaikki yritykset olivat parantaneet raportointia vuodesta 2016, Consti ja Lehto eniten. YIT ja SRV paransivat tasaisesti toisiinsa verrattuna raportointiaan. Constin kohdalla on otettava huomioon vuodelta 2016 mahdollisesti puuttuva yritysraportti.

Tuloksien mukaan vuonna 2016 sosiaalinen yritysraportointi oli saanut arvosanojen keskiarvoksi 2,55 ja vuonna 2018 arvosanojen keskiarvoksi saatiin 3,45. Raportointi oli siis parantunut kokonaisuudessaan katsottuna melkein yhden arvosanan. Alla kuva eri osa-alueiden saamista keskiarvoista tutkimusvuosilta:

Kuvio 3 Sosiaalisen yritysraportoinnin keskiarvot tutkimusvuosilta.

Sosiaalisen yritys vastuuraportoinnin kehitys on ollut positiivista ja tätä tukee myös muut aiemmin tehdyt tutkimukset, joiden mukaan yritys vastuuraportointi kehittyy koko ajan (Kolk 2005; Salama et al. 2011). Tutkimusvuosien välillä suurimmat raportointierot yritysten välillä olivat tasoittuneet sekä eri osa-alueiden erot olivat tasoittuneet. Heikoimmaksi jäi henkilöstön ja johdon väliset suhteet, raportoinnin keskiarvo jäi alle kolmen (2,5). Muut osa-alueet olivat yli kolme, kun vuonna 2016 vain yksi osa-alue oli yltänyt yli kolmosen arvosanaan.

5. Yhteenveto ja johtopäätökset

Edellisten tutkimuksien perusteella sosiaalinen yritysvastuuraportointi yleistyy jatkuvasti yrityksissä sekä sosiaalisesta yritysvastuusta raportoidaan yhä laajemmin. Monien tutkimuksien mukaan sosiaalisella yritysvastuulla saadaan myös parannettua esimerkiksi yrityksen tulosta ja muita osa-alueita. Raportoinnin positiiviset vaikutukset tukevat yritysvastuuraportoinnin kehittymistä. (Kolk 2005; Al Dah et al. 2018, 1509; Aguilera et al. 2006) Tutkimukseni on samassa linjassa edellisten tutkimustulosten kanssa. Sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kehittynyt ja tutkittavat yritykset ovat lisänneet omaa raportointiaan.

5.1. Keskeisimmät tulokset

Tutkimukseni avulla pystytään vastaamaan kolmeen tutkimuksen alussa määriteltyyn tutkimuskysymykseen. Päättökysymykseen ”Miten sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kehittynyt suomalaisissa pörssiyrityksissä vuosien 2016 ja 2018 välillä?” saatiin edellisiä tutkimuksia myötäilevä vastaus (Kolk 2005; Aguilera et al. 2006). Sosiaalinen yritysvastuuraportointi on kehittynyt kaikilla osa-alueilla ja kokonaisuudessaan melkein yhden arvosanan verran.

Sosiaalisen yritysvastuuraportoinnin kehittymistä tutkimusvuosien välillä voidaan selittää tutkimukseni perusteella uuden EU-direktiivin ei-taloudellisen tiedon raportoinnin velvoitteella. Yritykset olivat lisänneet tutkimukseni mukaan sosiaalisesta yritysvastuusta raportointia ja esimerkiksi SRV oli maininnut valmisteluita direktiiviä varten (SRV 2017a, 17). Tämä vastaa toiseen tutkimuksen tutkimuskysymykseen, joka koski EU-direktiivin vaikutusta raportointiin. Tutkimuksen avulla ei pystytä kuitenkaan määrittelemään, miten paljon uuden EU-direktiivin asettaminen on vaikuttanut raportoinnin kehitykseen verrattuna muihin vaikuttaviin tekijöihin.

Viimeiseen tutkimuskysymykseen ”Onko tutkittavien yritysten ei-taloudellisten tietojen yritysvastuuraportointi laajempaa, jos raportointi on erillisessä vastuullisuusraportissa?” pyrittiin myös vastaamaan tutkimukseni tulosten avulla. Vuonna 2016 kenelläkään ei ollut erillistä yritysvastuuraporttia ja vuonna 2018 kaikilla

muilla tutkittavilla yrityksillä oli erillinen vastuuraportti paitsi SRV:llä. Sosiaalinen yritys vastuuraportointi on parantunut kaikilla osa-alueilla tutkimusvuosien välillä. Tämä osoittaa, että erillisen yritys vastuuraportin lisääminen parantaisi yritysten sosiaalisen yritys vastuun raportointia.

Tuloksia analysoitaessa on otettava huomioon, että tutkimusvuosien välillä sidosryhmien vaatimukset ovat kasvaneet raportointia kohden. Tietoisuus yritys vastuuraportoinnista on lisääntynyt sekä uusi EU-direktiivi on lisätty velvoittamaan ei-taloudellisen tiedon raportointia. Tutkimukseni perusteella ei voida tehdä oletuksia, kuinka paljon kukin tekijä on vaikuttanut raportoinnin kehitykseen. Tuloksia luettaessa on vielä otettava huomioon Constin vuoden 2016 yritys vastuuraportti, jota ei valitettavasti löytynyt.

5.2. Luotettavuuden arviointi ja jatkotutkimusehdotukset

Tutkimukseni teoreettista taustaa voidaan pitää luotettavana useiden edeltävien tutkimuksien ja tieteellisten artikkeleiden perusteella. Edellisiä tutkimuksia yritys vastuuraportoinnista on useita ja ne eivät ole ristiriidassa keskenään. (El Ghoul, et al. 2011; Aguilera et al. 2006; Panapanaan et al. 2003; Sun & Yu 2015) Tämän lisäksi tutkimukseni teoreettiseen viitekehykseen löytyy paljon tieteellistä kirjallisuutta, joka lisää tutkimukseni luotettavuutta (Skouloudis et al. 2010; Dahlsrud 2008; Murray et al. 2006; Gray et al. 1995).

Luotettavuutta voidaan kritisoida tutkittavien yritysten vähäisen määrän vuoksi. Tutkittavia yrityksiä on vain neljä, joka on luotettavuuden kannalta pieni otoskoko. Jatkossa kannattaisi harkita samankaltaista tutkimusta, jossa on otettu mukaan useampia suomalaisia pörssiyrityksiä eri toimialoilta. Tällä tavalla tehtävään tutkimukseen saataisiin mukaan eri toimialojen vertailua. Yritysten määrän kasvattaminen lisääisi siis tutkimuksen luotettavuutta ja toisi lisäarvoa tutkimukseen.

Tutkimukseni aineistossa oli valitettavasti puutteita, jotka vähensivät tutkimuksen luotettavuutta. Suurin puute oli Constin erillisen yritys vastuuraportin puuttuminen. Tutkimuksen kannalta olisi ollut hyödyllistä ottaa heihin yhteyttä ja pyytää raporttia erikseen. Yritys vastuuraportin puuttuminen huomattiin valitettavasti liian myöhään,

minkä vuoksi yritykseen ei ehditty ottaa enää yhteyttä. Constin yritysraportti olisi luultavasti kasvattanut 2016 raportoinnin keskiarvoa, mikä on saattanut vääristää tutkimukseni tulosta.

Tutkimuksessani otettiin huomioon vain, mistä sosiaalisen yritysvastuun aihealueista on raportoitu. Siinä ei kiinnitetty lainkaan huomiota raportoinnin oleellisuuteen tai laatuun. Tärkeää kuitenkin on, että raportin laatu on korkea ja raportoidut aiheet olennaisia (Juutinen, Steiner 2010, 217-225). Tulevaisuudessa voisi siirtyä tutkimaan enemmän raportoinnin laatua ja olennaisuutta. Samalla voisi tutkia, ovatko yritykset jättäneet tarkoituksenmukaisesti raportoimatta ”heikkoja” kohtiaan tai upottaneet sen kaiken muun vähäpätöisemmän raportoinnin alle.

Mahdollinen jatkotutkimuskohde voisi käsitellä tarkemmin ei-taloudellista raportointia koskevaa EU-direktiiviä, sillä tällä hetkellä aiheesta ei löytynyt aikaisempia tutkimuksia. Lisäksi tutkimukseni aikaikkuna on lyhyt isomman kuvan selvittämiseksi. Myöhemmin, kun yritykset ovat saaneet enemmän aikaa reagoida uuteen EU-direktiiviin ja kehittää omaa sosiaalista yritysvastuuraportointiaan voisi tutkimus antaa luotettavamman tuloksen EU-direktiivin merkityksestä. Näin saataisiin suurempi ja laajempi otos direktiivin vaikutuksesta ja sen antamasta suunnasta niin Suomessa kuin mahdollisesti muuallakin maailmassa.

Tutkimuksessani ei myöskään otettu huomioon, kuinka paljon kukin sosiaaliseen yritysvastuuraportointiin vaikuttava tekijä vaikutti todellisesti raportoinnin kehitykseen. Tutkimuksessani saatiin tulokseksi vaikuttavien tekijöiden yhteisvaikutus. Jatkossa voisi kiinnittää enemmän huomiota vaikuttaviin tekijöihin ja tutkia niiden erillisiä vaikutuksia yritysvastuuraportointiin.

Lähdeluettelo

Accenture (2013) Global CEOs Remain Committed to Sustainability. [verkkodokumentti]. [Viitattu 17.11.2019]. Saatavilla:

Adams, C.A., Hill, W. & Roberts, C.B. (1998) Corporate social reporting practices in western europe: legitimating corporate behaviour? *The British Accounting Review*, 30(1), pp. 1-21.

Aguilera, R.V., Williams, C.A., Conley, J.M. & Rupp, D.E. (2006) Corporate Governance and Social Responsibility: a comparative analysis of the UK and the US*. *Corporate Governance: An International Review*, 14(3), pp. 147-158.

Al-Dah, B., Dah, M. & Jizi, M. (2018) Is CSR reporting always favorable? *Management Decision*, 56(7), pp. 1506-1525.

Aribi, Z.A. & Gao, S. (2010) Corporate social responsibility disclosure. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 8(2), pp. 72-91.

Chvátalová, Z. & Šimberová, I. (2012) Analysis and identification of joint performance measurement indicators: Social and corporate governance issues. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 60(7), pp. 127-138.

Consti (2017) Consti Yhtiöt Oyj vuosikertomus 2016. Consti Yhtiöt Oyj.

Consti (2019a) Consti Yhtiöt Oyj yhteiskuntavastuuraportti vuodesta 2018. Consti Yhtiöt Oyj.

Consti (2019b) Consti Yhtiöt Oyj vuosikertomus 2018. Consti Yhtiöt Oyj.

Dahlsrud, A. (2008) How corporate social responsibility is defined: an analysis of 37 definitions. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 15(1), pp. 1-13.

El Ghoul, S., Guedhami, O., Kwok, C.C.Y. & Mishra, D.R. (2011) Does corporate social responsibility affect the cost of capital? *Journal of Banking and Finance*, 35(9), pp. 2388-2406.

Elinkeinoelämän keskusliitto (2019) Vastuullisuus liiketoiminnan ytimessä. [verkkodokumentti]. [Viitattu 29.11.2019]. Saatavilla: <https://ek.fi/mita-temme/energia-liikenne-ja-ymparisto/vastuullisuus/>.

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere. Vastapaino.

Euroopan unionin virallinen lehti (2013) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU. [verkkodokumentti]. [Viitattu 29.11.2019]. Saatavilla: Euroopan unionin virallinen lehti, 38-39.

Euroopan ympäristökeskus (2017) Tie maailmanlaajuiseen kestävyYTEEN. [verkkodokumentti]. [Viitattu 27.11.2019]. Saatavilla: <https://www.eea.europa.eu/fi/ymparisto-signaalit/ymparisto-signaalit-2012/artikkelit/tie-maailmanlaajuiseen-kestavyyteen>.

FIBS Yritysvastuuverkosto (2019) Suomen johtava kestävä liiketoiminnan vauhdittaja. [verkkodokumentti]. [Viitattu 21.11.2019]. Saatavilla: <https://www.fibsry.fi/tietoa-meista/>.

Gray, R., Kouhy, R. & Lavers, S. (1995) Corporate social and environmental reporting. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 8(2), pp. 47-77.

GRI (2015) G4 Sustainability reporting guidelines. [verkkodokumentti]. [Viitattu 15.11.2019]. Saatavilla: <https://www.globalreporting.org/resource/library/GRIG4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf>.

GRI (2018) Reporting Principles and Standard Disclosures. [verkkodokumentti]. [Viitattu 24.11.2019]. Saatavilla: <https://www.globalreporting.org/standards/gri-standards-download-center/>.

Habisch, A., Jonker, J., Schmidpeter, R. & Wegner, M. (2005) Corporate Social Responsibility Across Europe. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin · Heidelberg.

Harmaala, M. & Jallinoja, N. (2012) Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Helsinki. Talentum Media.

Hedberg, C. & Von Malmborg, F. (2003) The Global Reporting Initiative and corporate sustainability reporting in Swedish companies. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 10(3), pp. 153-164.

Ihmisoikeudet (2019) Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. [verkkodokumentti]. [Viitattu 10.11.2019]. Saatavilla: <http://www.ihmisoikeudet.net/ihmisoikeussopimukset/ykn-ihmisoikeussopimukset/ihmisoikeuksien-yleismaailmallinen-julistus/>.

Ioannou, I. & Serafeim, G. (2011) The Consequences of Mandatory Corporate Sustainability Reporting. IDEAS Working Paper Series from RePEc,

Juutinen, S. & Steiner, M. (2010) Strateginen yritysvastuu. Helsinki. WSOYpro.

Kananen, J. (2017) Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kolk, A. (2005) Environmental Reporting by Multinationals from the Triad: Convergence or Divergence? *MIR: Management International Review*, 45(1), pp. 145-166.

Kurittu, K. (2018) Yritysvastuuraportointi: kiinnostavan viestinnän käsikirja. Helsinki. Alma Talent Oy.

Lehto Group (2016) Vuosikatsaus 2016. Kempele, Lehto Group Oyj.

Lehto Group (2019a) Vuosikertomus 2018. Kempele, Lehto Group Oyj.

Lehto Group Oyj (2019b) Vastuullisuusraportti 2018. Kempele, Lehto Group Oyj.

Liappis, H., Pentikäinen, M. & Vanhala, A. (2019) Menesty yritys vastuulla: käsikirja kokonaisuuteen. Helsinki. Edita.

Manetti, G. (2011) The quality of stakeholder engagement in sustainability reporting: empirical evidence and critical points. *Corporate Social - Responsibility and Environmental Management*, 18(2), pp. 110.

Marimon, F., Alonso-Almeida, M., Rodriguez, M., Cortez, A. & Klender, A. (2012) The worldwide diffusion of the global reporting initiative: what is the point? *Journal of Cleaner Production*, 33, pp. 132-144.

Murray, A., Sinclair, D., Power, D. & Gray, R. (2006) Do financial markets care about social and environmental disclosure? *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 19(2), pp. 228-255.

Niskala, M., Pajunen, T. & Tarna-mani, K. (2015) *Yritysvastuu: raportointi- ja laskentaperiaatteet*. Helsinki. ST-Akatemia Oy.

Nokkala, J. (2018) Siirtyykö yritysvastuu- raportointi osaksi talouden tunnuslukuja?. *Tilisanomat*.

Noronha, C., Tou, S., Cynthia, M. & Guan, J. (2013) Corporate Social Responsibility Reporting in China: An Overview and Comparison with Major Trends. *Corporate Social - Responsibility and Environmental Management*, , pp. 29.

Olkkonen, L. & Quarshie, A. (2019) *Corporate social responsibility in Finland: origins, characteristics, and trends*. Cham. Palgrave Pivot.

Otterstöm, T. (2018) KPMG. Yritysten arvonluonti yhteiskunnalle ja vastuullisuuskysymysten nostaminen riskiskenaarioihin trendeinä Pohjoismaissa. [verkkodokumentti]. [Viitattu 02.11.2019]. Saatavilla: <https://home.kpmg/fi/fi/home/media/lehdistotiedotteet/2018/07/yritysten-arvonluonti-yhteiskunnalle-ja-vastuullisuuskysymysten-.html>.

Panapanaan, V., Linnanen, L., Karvonen M. & Phan, V. (2003) Roadmapping Corporate Social Responsibility in Finnish Companies. *Journal of Business Ethics*, 44(2), pp. 133-148.

Prado-Lorenzo, J., Gallego-Alvarez, I. & Garcia-Sanchez, I.M. (2009) Stakeholder engagement and corporate social responsibility reporting: the ownership structure effect. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 16(2), pp. 94-107.

PwC (2017) *Yritysvastuubarometri 2017*. [verkkodokumentti]. [Viitattu 27.11.2019]. Saatavilla: <https://www.pwc.fi/fi/julkaisut/yritysvastuubarometri-2017.html>.

Ramanathan, K. (1976) Toward a theory of corporate social accounting. *The Accounting Review*, pp. 516.

Rikhardsson, P. & Holm, C. (2008) The effect of environmental information on investment allocation decisions – an experimental study. *Business Strategy and the Environment*, 17(6), pp. 382-397.

Roca, L.C. & Searcy, C. (2012) An analysis of indicators disclosed in corporate sustainability reports. *Journal of Cleaner Production*, 20(1), pp. 103-118.

Rohweder, L. (2004) Yritysvastuu: kestävä kehitystä organisaatiossa. Porvoo. WSOY.

Salama, A., Anderson, K. & Toms, J.S. (2011) Does community and environmental responsibility affect firm risk? Evidence from UK panel data 1994-2006. *Business Ethics*, 20(2), pp. 192-204.

SFS-ISO 26000 (2010) Yhteiskuntavastuuopas. Suomen Standardisoimisliitto.

Skouloudis, A., Evangelinos, K. & Kourmouzis, F. (2010) Assessing non-financial reports according to the Global Reporting Initiative guidelines: evidence from Greece.

SRV (2017a) Vuosikatsaus 2016. Espoo, SRV Yhtiöt Oyj.

SRV (2017b) Tilinpäätös 2016. Espoo, SRV Yhtiöt Oyj.

SRV (2019a) Vuosikertomus 2018. Espoo, SRV Yhtiöt Oyj.

SRV (2019b) Tilinpäätös 2018. Espoo, SRV Yhtiöt Oyj.

Sun, L. & Yu, T.R. (2015) The impact of corporate social responsibility on employee performance and cost. *Review of Accounting and Finance*, 14(3), pp. 262-284.

Tschopp, D. & Huefner, R. (2015) Comparing the Evolution of CSR Reporting to that of Financial Reporting. *Journal of Business Ethics*, 127(3), pp. 565-577.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2019) Kansainvälinen työjärjestö ILO [verkkodokumentti]. [Viitattu 29.11.2019]. Saatavilla: <https://tem.fi/kansainvalinen-tyojarjesto-ilo1>.

United Nations Global Compact (2019a) The Ten Principles of the UN Global Compact. [verkkodokumentti]. [Viitattu 19.11.2019]. Saatavilla: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>.

United Nations Global Compact (2019b) Our Participants. [verkkodokumentti]. [Viitattu 20.11.2019]. Saatavilla: https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/search?utf8=√&search%5Bkeywords%5D=&search%5Bper_page%5D=10&search%5Bsort_field%5D=&search%5Bsort_direction%5D=asc.

Welford, R. (2005.) Corporate Social Responsibility in Europe, North America and Asia. *Journal of Corporate Citizenship*, 2005(17), pp. 33-52.

Winqvist-Ilkka, J. & Kavaljer, M. (2014) Uusi tilinpäätösdirektiivi keventää pienten yritysten raportointia. pp. 12-15. *Balanssi*.

YIT (2017) Vuosikertomus 2016. Helsinki, YIT Oyj.

YIT (2019a) Kestävän kehityksen katsaus 2018. Helsinki, YIT Oyj.

YIT (2019b) GRI-indeksi ja liitteet. Helsinki, YIT Oyj.

YIT (2019c) YIT lyhyesti 2018. Helsinki, YIT Oyj.

YIT (2019d) YIT:n hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2018. Helsinki, YIT Oyj.

YK liitto (2019) Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. [verkkodokumentti].
[Viitattu 15.11.2019]. Saatavilla:
https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/ihmisoikeuksien_yleismaailmallinen_julistus_1.pdf.

Young, S. & Marais, M. (2012) A Multi-level Perspective of CSR Reporting: The Implications of National Institutions and Industry Risk Characteristics. *Corporate Governance-An International Review*, 20(5), pp. 432-450.